

גנזי המלך

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת **ארבע כנפות** 161

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-90,000 עותקים

**"והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם תחת
אשר קנא לאלקיו ויכפר על בני ישראל"**

**"לב טהור ברא לי אלקים ורוח נכון חדש בקרבי"
מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א**

המכשול ונמנע חלול השם?
אך לא כן הדבר, אם גם הלה אין
לבו טהור מעבירה זו, אז יש מקום
לחשוש שאין כל כונתו לשם שמים,
למעט את הרע מן העולם ולמנוע
חלול השם, אלא כמו לשמוח לאיד,
לא עליו לקיים מצוה רבה זו, לא
על ידו תתגלגל הזכות והתועלת
שבדבר, אינו שונא את הרע אלא
את האדם וזה אסור.

בעיקרו של דבר פרסום החנפים
עבירה היא, אונאת דברים והלבנת
פנים, אך הותרה בשביל חלול
השם והיא עבירה לשמה, היתר זה
אינו אלא כשהוא מתכוון לשמה
בתכלית הטהרה, אבל אם גם
המפרסם הוא חוטא, אין פרסומו

נובע מכל הרצון הטוב ואפשר שהוא גם
שמח לאיד וכיון שאינו בתכלית הטהרה
לא הותרה לו עבירה זו ולעון יחשב לו.
כדמצינו בגמ': 'אמר ר"נ בר יצחק:
גדולה עבירה לשמה, ממצוה שלא
לשמה. דכתיב: 'תברך מנשים יצל אשת
חבר הקיני מנשים באהל תברך' (שופטים
ה כד) מאן נשים שבאהל? שרה רבקה
רחל ולאה! והא קא מתהניא מבעילה
דיליה? (מעבירה. ולמה משבחה הכתוב)
אמר רבי יוחנן: "כל טובתן של רשעים,
אינה אלא רעה אצל צדיקים" (נזיר כג:).

יעל זו שעשתה מעשה טוב בכדי להציל
את ישראל והכתוב משהו את מעשיה
למעשי האמהות הצדקניות, לו היתה לה
המשך בעמ' 2 <<<

מעליהם את מסוה הקדושה ולגלות
קלונם, מצוה רבה ותועלת גדולה היא
כפרש"י: **"מפרסמין את החנפין -
שהם רשעים ומראים עצמם כצדיקים,
אם יש מכיר במעשיו מצוה לפרסמו
מפני חלול השם, שבני אדם למדין
ממעשיו שסבורין עליו שהוא צדיק
ועוד כשבא פורענות בני אדם אומרים
מה מועיל לו זכותו".** (רש"י יומא פו:)
כמה חלול השם אפשר למנוע בזה?
והוא מדרכיו של מקום ככתוב: **"ובשוב
צדיק מצדקו ועשה עול ונתתי מכשול
לפניו"** (יחזקאל ג כ). ופירש"י: **"ונתתי
מכשול לפניו" אני ממציא לידו חטא
גלוי לכל, שיכשל בו וידעו את מעשיו"**
מה איכפת לן ע"י מה וע"י מי הוסר

**"ברית כהנת עולם תחת אשר קנא
לאלקיו"** (במדבר כה יג). שנאת הרע
ואהבת האדם בעל הרע קשה מאד,
כי קשה להבדיל בין הרע ועושהו,
קשה להציב גבולין ברגשות האדם
פנימה ולומר עד כאן גבול השנאה,
מכאן ואילך גבול האהבה. תורה
שלמה היא תורת הזהירות וטהרת
הלב הנחוצה לאדם בכדי לדעת
שלא לערכב התחומין ולהיות בטוח
בנפשו ששנאתו היא באמת שנאת
הרע ואהבתו אינה אהבת הרע אלא
אהבת האדם.

לא כל הרוצה לשנוא את
חברו בשביל עבירה שעבר רשאי
לשנאותו, לא כל הרוצה לשמוח על
מפלתם של רשעים ראוי ומוכשר

לזה, אם אינו בטוח בעצמו שהוא צדיק
גמור מעבירה זו, כדאיתא ב'שערי
תשובה' לרבינו יונה: על הא דאמרין
בגמ': **"מפרסמין את החנפין מפני חלול
השם"** (יומא פו: וז"ל: אין כל אדם מחויב
בוה, **"אכל החוטא אם לאיש כמזהו רשעו
ולבן - אדם חטאתו, אין לו לפרסמו,
כי אין פונתו בגלותו מסתרי לטובה, כי
אם לשמוח לאיד. והשנית, כי איך בוש
לא יבוש להזכיר על זולתו דפי המעשים
ההם והוא אוהו בהם. ונאמר: "ופקדתי
את דמי יורעאל על בית יהוא"** (הושע א
ד). הנה כי אף על פי שעשה יהוא מצוה
בהכריתו בית אחאב, נשא עונו, כי גם
הוא היה רב פשע' (שער שלישי ר"ט).
מצוה זו של 'פרסום החנפים', להסיר

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

1 >>> המשך מעמ' 1

גם הנאה קלה בדבר, לו לא היתה עבירה זו לשמה לגמרי ובתכלית הטהרה, היתה בעלת עבירה! כל צדדי הטוב שבעבירה לא היו מבטלים את עצם העבירה, כל הצלת עם ישראל לא היה מתיר אותה לעבור עבירה זו ואלולא 'דקרקע עולם היא' (תוס' שם) תהרג ואל תעבור, לא ע"י עבירה תבא הישועה ולא ע"י בעל עבירה תתגלגל הזכות הזו, אין 'מגלגלין זכות' אלא 'ע"י זכאי'.

הלשמה של עבירה, אינה רק מעלה, אלא תנאי עיקר ועכוב בקיום העבירה, פגימה היותר קלה מעכבת בזה, אם הלשמה אינה שלמה לגמרי, אם פגימה כל דהו בה, התנאי בטל והעבירה קיימת, דדוקא אם היא נעשית לשמה בלי כל כונה צדדית ונטיה עצמית, אז הלשמה מכשיר אותה, אבל אם יש בדבר גם הנאה הכי קלה, נטיה היותר דקה, אז אין הכשר בדבר ובלי הכשר, עבירה היא. לא כן מצוה שלא לשמה שעצמיותה מצוה היא ואף אם הוא מקיים אותה מתוך נטיות צדדיות ורצון עצמי, למצוה תחשב לו, כי עצמיותה מצוה היא, זהו ההבדל ביניהן.

כלל זה הובא להלכה בכל העבירות לשמה שהאדם מחויב בהן ולא דוקא אם אינו נקי לגמרי מעבירה זו בשעה שהוא עושה אותה לשמה, אלא אף אם עשאה לשמה כדין וכדת, אלא שאח"כ נכשל בעבירה שכיוצא בזה, כבר הוברר למפרע שלבו אינו טהור לגמרי מעבירה זו ונידון עליה בכל חומר הדין, דהא גם היא נכשל בעבירה אח"כ.

ועוד, לגבי הרודף אחר חברו להרגו או אחר נערה המאורסה שניתן להצילם בנפשו, הובא בשם 'הריב"א': כי ההורג את הרודף צריך להזהר תמיד מאבק רציחה ועריות, כי אם ישלח ח"ו בעבירה שכיוצא בזה, יחשב לו דמי הרודף שהרג לדם נקי והביא ראיה מיהוא 'והפיתיה את בית אחאב אדניך ונקמתי דמי עבדי הנביאים ודמי כל עבדי ה' מיד איזבל' (מלכים ב ט ז) המלך שנענש על דמי בית אחאב, אע"פ שהנביא ציוה לו להרגם, רק בשביל שנכשל בעבירה שכיוצא בזה אח"כ.

הצלת הנרדף מצוה היא של "לא תעמד על דם רעה" (ויקרא יט). הרודף התחייב בנפשו מדין תורה ופקוח נפש יש בדבר ומה איכפת לן לטהרת הלב הזה? לא כן הדבר, מיתת הרודף לחוד ודין רוצח לחוד, מותר לו להרוג את הרודף אך ורק אם קיים את המצוה הזו בתכלית הטהרה, שהוא נקי לגמרי מאבק עבירה זו וא"א לו להכשל בה בשום אופן ואם לא כן רוצח הוא וכאילו שפך דם נקי, זהו העומק בטהרת הלב שא"א לרדת לתהום עומקה.

'באבוד רשעים רינה' (סנהדרין לז): לא כל אדם ראוי לזה, זהירות יתרה נחוצה לאדם שלא יחשב עליו שהוא שמח לאיד, טהרת הלב נחוצה למצוה זו יותר משנחון לכל המצוות שבתורה, אם יוצאי מצרים אמרו שירה על מפלתם של מצרים, הוא בשביל המדרגה הגבוהה שהיו עומדים בה, 'ראתה שפחה על הים, מה שלא ראה יחזקאל וכל שאר הנביאים' (מכילתא השירה ג). כיון שהגיעו למדרגת נבואה הגיעו למדרגת טהרה היותר גדולה, למדרגת אהבת הבריות היותר כבירה, שנאתם לעושי הרע, שנאת הרע היתה, שנאה טהורה ומופשטה כראוי ליראי ה'. מה רבה היא העבודה בהשגת הטהרה! בחינה אחר בחינה, בדיקה אחר בדיקה בו בלבו נשמתו וכל עשתונותיו, דרכיו מעשיו וכל מעלליו בעבר בהווה ובעתיד ועדין אינו בטוח בה, לפעמים אינה תלויה כלל במאמצי לב האדם, למרות כל ההשתדלות, למרות כל הבקוש והעבודה בהשגתה, עדין לא הגיע לקצה קצתה, לפעמים היא תלויה בטבעי לב האדם ובתכונה נפשית שבאת לו בירושה מדורי דורות, לפעמים זכות אחת של אבי אבות אבותיו מזכהו באושר הנצחי הזה וחובה אחת שאינה תלויה בצוארו כלל מפסידהו את הנצח ומונעתו להגיע לטהרה.

"פינחס בן אלעזר בן אהרן הפכהו השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום וקיימה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם תחת אשר קנא לאלקיו ויכפר על בני ישראל" (במדבר כה יא-יג) ואיתא בסנהדרין: 'בקשו מלאכי השרת לדחפו, אמר להן: 'הניחו לו, קנאי בן קנאי הוא, משיב חימה בן משיב חימה הוא' התחילו שבטים מבזין אותו: 'ראיתם בן פוטי זה, שפיטם אבי אמו עגלים לעבודת כוכבים והרג נשיא שבט ישראל?' בא הכתוב ויחסו: 'פינחס בן אלעזר בן אהרן הפכהו' (סנהדרין פב). פנחס עשה את מעשהו בכל טהרת הלב, קנא את קנאת ה' צבאות ובזכות זו ניתנה 'לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם'. כדאמרין: 'א"ר חנינא: "לא נתכהו פינחס, עד שהרגו לזמרי" (זבחים קא). עשו לו כ"כ נסים להראות ללך, שמן השמים הסכימו על ידו.

למה בקשו מלאכי השרת לדחפו? למה התחילו שבטים מבזים בו והזכירו לו שאבי אמו פיטם עגלים לע"א? מיהו יתרו שנתגייר, חזר בתשובה והוסיף פרשה בתורה וכי אומרים לבעל תשובה זכור מעשיך הראשונים, כש"כ לזרע זרעו? ולמה הזכירו השבטים את היחס

שלו עתה אחרי מעשה רב זה? ומהי התשובה שהשיב להם הקב"ה שהוא מיוחס לבית אבי אביו, סוף סוף, אם ביחוס המשפחה נמצא גם צד פסול, אולי איזה שרש רע מבית אבי אמו מעכבו מלהגיע לטהרת הלב ההכרחית למעשה רב זה?

פנחס אמנם עשה מעשה רב בלי כל ספק, הכל ידעו שזמרי בעל ארמית ו'הלכה למשה מסיני; הבעול ארמית - קנאים פוגעים בו' זמרי אמנם דינו להריגה, אבל אם יש איזה צד של חובה ביחוס משפחת הקנאי, זאת מעכבת אותו מלהגיע לרום מעלת מדרגת טהרת הלב, בלי טהרת הלב גמורה אפשר שדינו כרוצה, אפשר שאין חלקו בין הקנאים ולא בשבילו נאמרה ההלכה למשה מסיני שמצוה עליו להיות רוצח ובלי המצוה, הרי הוא רוצח, לכן בא הכתוב ויחסו לבן בנו של אהרן הכהן; 'אוהב שלום ורודף שלום' (אבות א יב) הריגתו ממקור הטהרה היא, קנאתו משבט לוי נובעת, זה המקודש ביותר לשרת בבית הבחירה, "לב טהור" יש לו טהור בתכלית הטהרה, הוא "השיב את חמתי" בכל מלא עומק טהרת הלב ואני מחזיק לו טובה.

קנאות - תואר השלמות היא, כמו צדיק חסיד ועניו, על האדם להיות שלם בתכלית שיהא מותר לו להיות קנאי ויהא התואר הזה הולם אותו. ע"י מעשה קנאות טהורה זכה פנחס "לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם", לשפע טהרה זקוק האדם שע"י הקנאות לא יפסיד את הנצח, פגימה כל דהו דקה מן הדקה בפנים לבו או במעשיו בו או באבותיו, אין חלקו בין הקנאים וקרוב להיות חוטא ופושע.

לא כל הרוצח לדגול בשם האמת הוא דוגל, לא כל הרוצח לקנא בשם השם הוא מקנא, לא כל הרוצח לשנוא את חברו בשביל עבירה שעבר רשאי לשנאתו, לא כל הרוצח לפרסם את הרשעים הוא מפרסם, לא כל הרוצח לשמוח על מפלתם של רשעים ראוי ומוכשר לזה, טהרה אחר טהרה, בדיקה אחר בדיקה, זיכוך אחר זיכוך וגם אז יהא לבו נוקפו ויבקש רחמים ממרומים, "לב טהור ברא לי אלקים ורוח נכון חדש בקרבי" (תהילים נא יב). מה שאפשר לאדם לעשות בלי כל בדיקה הוא מצוה, דבר שבעיקרו מצוה ואין בו כל צד עבירה, לו אפילו שלא לשמה, מי יכול לשער את גודל הזכות ועד היכן כחה של מצוה מגיע, בזכות 'מ"ב קרבנות שהקריב בלך הרשע זכה ויצאה ממנו רות' (נזיר כג:) שיצא ממנה שלמה! דבר טוב הכי קטן, מעלה הכי קטנה, מצוה הכי קלה, מעלה אותו למרומים ומזכה את הנצח לו ולזרעו אחריו, כן זכנו ה' (תורת אברהם). ■

מעשי גדולים

"לאֵלֶּה תַחֲלַק הָאָרֶץ בְּנַחֲלֶהּ בְּמִסְפַּר שְׂמֹת"

לתלמידיו שעכשוו הוא מבין את כונת הבעש"ט כשאמר לבני הזוג בזמן החופה; **"לאֵלֶּה תַחֲלַק הָאָרֶץ"**. ארץ ישראל נחלקה בין בני הזוג, הוא עלה לארץ ישראל והיא לא ועל דבר חשוב שכזה - עליה לארץ ישראל - מותר לגרשה. ■

לעלות לארץ ישראל והאשה לא רצתה והם בקשו שיפסוק להם: מה לעשות? פסק הרב תלמידו של הבעש"ט, שהוא יכול לגרש את אשתו בגלל הדבר הזה. לאחר שיצאו מעל פני הרב, סיפר

מסופר שפעם היה ה'בעל שם טוב' בחתונה יחד עם כמה מתלמידיו. לפני החופה הבחין בצפור שהיא מציצת לפני החתן והכלה. אמר לתלמידיו: היודעים אתם מה אומרת הצפור? לא השיבו. אמר להם הבעש"ט: "היא אומרת: **"לאֵלֶּה תַחֲלַק הָאָרֶץ"**". לא הבינו התלמידים את כונתו. לימים בא הזוג לפני אחד מהתלמידים לדין תורה. הבעל רצה

עלי הגיון

"אֵלֶּה בְּנֵי בְּנִימָן לְמִשְׁפַּחְתָּם וּפְקֻדֵיהֶם חֲמִשָּׁה וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת"

מבן אחד טוב, עשוי לצאת יותר, מאשר מעשרה בנים

אחד יותר מאשר מי שיש לו עשרה בנים. והוסיף ה'חפץ חיים' זצ"ל: כך הם הדברים גם לגבי עושר ורבויו נכסים. יש עני מצליח ושמח בחלקו ויש עשיר מסכן ואומלל. ■

סוטה מספרת שלדן היה רק בן אחד והוא היה חרש. (סוטה יג.) למרות זאת הוא היה מרובה יותר בצאצאים מבנימין שלו היו עשרה בנים. מי שהקב"ה חפץ בו, יכול להביא להצלחתו על ידי בן

מספרם של בני בנימין בפרשה הוא **"חֲמִשָּׁה וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת"** לבני דן היו **"אַרְבָּעָה וְשִׁשִּׁים אֶלֶף וְאַרְבָּע מֵאוֹת"**. אמר ה'חפץ חיים': הגמרא במסכת

"בין המצרים"

"הַיּוֹ צָרִיָּה לְרֹאשׁ אִיבִיָּה שְׁלוֹ כִּי ה' הוֹגֶה עַל רֹב פְּשָׁעֶיהָ עוֹלָלִיָּה הִלְכוּ שְׁבִי לִפְנֵי צָר"

הם ב"ראש" אחד ואנחנו מפוצלים ומפולגים

קשה לאדם להיות ישר והגון כשהוא יושב במנוחה ובלא דאגות ויש לו את כל מה שהוא צריך לו. החכמה היא להיות ישר והגון כשהוא מלא בדאגות וסובל מצרות, נדרף מכל הצדדים ואין לו יום אחד של שקט נפשי. זהו שנאמר: **"כָּל רִדְפֵיהֶּ הַשִּׁיגוּהָ בֵּין הַמְּצָרִים"** (איכה א ג) - את רוחו של עם ישראל יכולים רודפיו להשיג ולהבין רק כשהיהודים נמצאים **"בֵּין הַמְּצָרִים"**. רק כשהיהודים נאבקים בצרות וסובלים סבל רב הם מכירים ב'גדלותנו'. הם, בתנאים שלנו ובמצבים דומים, כבר מזמן היו מאבדים כל צלם אדם. ■

ששאל פעם חכם יהודי: מפני מה פרסמו חכמי התלמוד את הכלל הזה שעשוי רק להוסיף אומץ וחשק לשונאי ישראל להרבות צרות על ישראל? והשיב לו החכם בסברה המובאת ב'תוספות' במסכת חגיגה: (יג.) **"שִׁכַּל הַמִּיצַר לְיִשְׂרָאֵל, נַעֲשֶׂה רֹאשׁ פִּירוּשׁוֹ"**; שכל אדם שנגזר עליו מן השמים שהוא יהיה זה המיצר לישראל נעשה תחילה לראש. וזאת, משום כבודם של ישראל שלא יאמרו שאדם בזוי ושפל, מהתחתית שבעמו הוא הפוגע בהם, אלא, החשוב שבהם. רבי נפתלי מרופשיץ היה אומר: לא

הם ב"ראש" אחד ואנחנו מפוצלים ומפולגים החיד"א היה מסביר מפני מה מנצחים אותנו אויבנו? מפני ש"הַיּוֹ צָרִיָּה לְרֹאשׁ" - משום שהם מתאחדים כנגדנו בהנהגתו של ראש אחד ושונא אחד שהם נשמעים לו, אבל אנחנו, בעונותינו הרבים, נתחלקנו בזמן החרבן לכיתות שונות, בהנהגתם של 'ראשים' שונים שנלחמו זה בזה וזאת הסבה הראשונה של אסוננו הגדול. הגמרא בגיטין אומרת: כי **"כָּל הַמִּיצַר לְיִשְׂרָאֵל, נַעֲשֶׂה רֹאשׁ"** (גיטין נו:). מסופר על שר באחת ממדינות הגלות,

פרשת 'פנחס'

"יִפְקֹד ה' אֱלֹקֵי הַרוּחַת לְכֹל בָּשָׂר אִישׁ עַל הַעֲדָה.."

כתב הבעה"ט: 'באלו השני פסוקים יש כ"ח תיבות ולכן פרנס יהושע את ישראל כ"ח שנים'. וזה הוא שנאמר: **"וְזָכַרְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ כִּי הוּא הִנְתָּן לָךְ כַּח לַעֲשׂוֹת חֵיל"**

פנינים לפרשה

"והקרבתם עולה לריח ניחח לה' פרים בני בקר שנים איל אחד שבעה כבשים בני שנה" (במדבר כח כז)

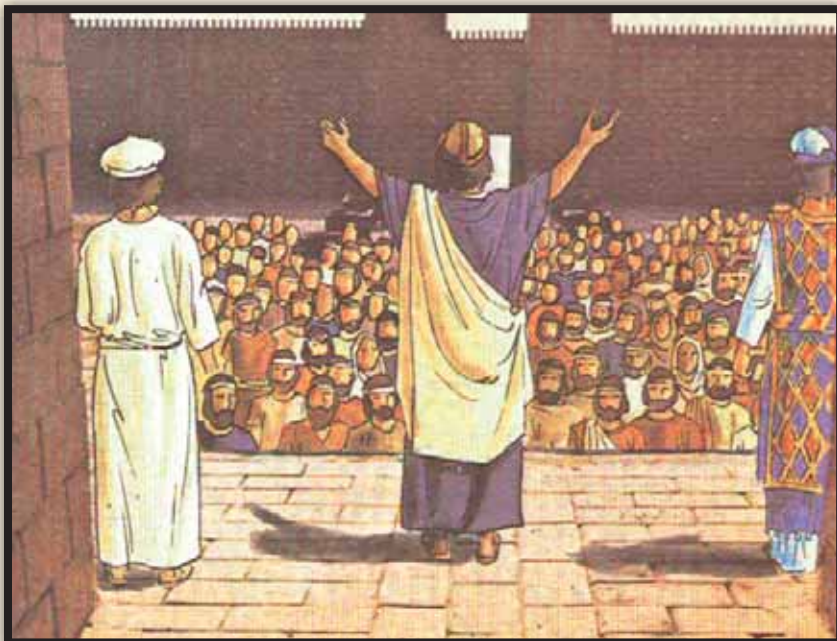
כתב הבעה"ט: 'כל "עלת" הכתוב במועדות כלם חסרים ו' חוץ מעלת העצרת כתוב: "עולה" עם ו'. רמז שבו' בסיון ניתנה תורה'.

"שעיר עזים אחד לכפר עליכם" (במדבר כח ל)

'תנן התם, בסוף מסכת ר"ה דבני מערבא; 'ר' משרשיא אומר בשם רבי אחא: "בכל הקרבנות כתוב: "חטאת" ובעצרת אין כתיב: "חטאת". אמר להם הקב"ה לישראל: 'כיון שקבלתם עליכם את עול תורת, מעלה אני עליכם, כאילו לא חטאתם מימכם' " (חזקוני במדבר כח ל).

"ובחמשה עשר יום לחדש השביעי מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו ויחגתם חג לה' שבעת ימים והקרבתם עלה אשה ריח ניחח לה' פרים בני בקר שלשה עשר אילים שנים כבשים בני שנה ארבעה עשר תממים יהיו" (במדבר כט יב-יג)

איתא ב'קול אליהו': הנה ביום השני כתיב ג"כ בזה הלשון: **"ושעיר עזים אחד חטאת"**. אמנם ביום השלישי כתיב: **"ושעיר חטאת אחד"**, בלי "עזים" וביום הרביעי שוב כתיב: **"ושעיר עזים אחד חטאת"** ובשאר הימים כתיב **"ושעיר חטאת אחד"** (במדבר כט) הלא דבר הוא. ויש לבאר, דהנה דרשו חז"ל: דפרי

דהא כבר הקריבו כנגדו ביום הראשון י"ג וביום השני י"ב הרי כ"ה ואם נצרך ג"כ הי"א של יום השלישי א"כ יהיה כנגד ישמעאל ל"ו והרי באמת אין מגיע על חלקו כי אם ל"ה. לכן דלגו ביום זה והקריבו ביום השלישי הי"א פרים כנגד עשו. לכן כתיב: ביום השלישי; **"ושעיר חטאת אחד"**, על שם עשו כנ"ל. ואח"כ ביום הרביעי שהקריבו עשרה פרים, הקריבו ביום זה בשביל ישמעאל להשלים המספר עשרה החסרים לתשלום המספר ל"ה ולכן כתיב: ביום הרביעי **"ושעיר עזים אחד חטאת"**, לרמז על ישמעאל, אמנם בשאר הימים שוב הקריבו כולם בשביל עשו, לכן כתיב בכל שאר הימים: **"ושעיר חטאת אחד"**.

"ומנחתם ונספחהם לפרים לאילם ולכבשים במספרם כמשפטם" (במדבר כט ל)

כתב הבעה"ט: כל מילים של פסוק

החג, הם כנגד השבעים אומות. **'פרי החג שבעים הם, חוץ משל שמיני, כנגד שבעים אומות'** (רש"י סוכה נה:). ואיתא בזוהר הקדוש: דעיקר השבעים אומות הם ישמעאל ועשו ושאר האומות יונקים מהם. ועוד איתא בזוהר ובשאר ספרי מקובלים, ד**"שעיר עזים"** נקרא ישמעאל. ועשו נקרא **"שעיר"** סתם. וכך הוא בסליחות ל"ז בתמוז, **'הצפיר והשעיר'** ע"ש.

ולפי ההקדמות הנ"ל מבואר לשון הפסוקים, דהנה צריכים להקריב חמשה ושלישים פרים בשביל ישמעאל וחמשה ושלישים פרים בשביל עשו. וא"כ ביום הראשון שהקריבו שלשה עשר פרים, הקריבו מתחלה על שם ישמעאל שהוא ה' בן אברהם, לכן כתיב שם: **"ושעיר עזים"** שהוא מרמז על ישמעאל כנ"ל. וגם אח"כ ביום השני הקריבו שנים עשר פרים, ג"כ בשביל ישמעאל. לכן כתיב ג"כ **"ושעיר עזים"**. אמנם ביום השלישי שהוצרכו להקריב פרים עשתי עשר ואם יקריבו גם ביום זה בשביל ישמעאל, א"כ יגיע אל חלקו סכום ששה ושלישים,

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה המלך דברים הטעונים גניזה

זה מסיים במ"ם. וכן הפסוק בפרשת 'וישלח': **"עֲזִים מֵאֲתִים וְתִשִּׁים עֲשָׂרִים רְחִלִּים מֵאֲתִים וְאֵילִים עֲשָׂרִים"** (בראשית לב יד). שבשביל הבהמות ששלח לעשו שמספרם **"תק"ן, יש תק"ן** קרבנות בשנה חוץ מהתמידים. (בעה"ט על 'וישלח' לב-טו)

"אֲשֶׁר יֵצֵא לְפָנֶיהֶם וְאֲשֶׁר יָבֵא לְפָנֶיהֶם וְאֲשֶׁר יוֹצִיאֵם וְאֲשֶׁר יָבִיאֵם וְלֹא תִהְיֶה עֲדַת ה' כְּפִצְאֵן אֲשֶׁר אֵין לָהֶם רֵעָה" (במדבר כז יז)

המעשה דלהלן, שסופר על ידי הגר"ש שבדרון זצ"ל, מובא בספר 'המגיד מדבר' ומשמש דוגמא אחת מיני רבות להתמסרותו של מנהיג הדור למען היחיד:

תלמיד, אשר אובחנה אצלו מחלה שאיימה על חייו רח"ל, בא לפני רבו ה'חפץ חיים' זצ"ל בראדן כדי לבקש ברכה. הרופאים כבר אמרו לתלמיד ולמשפחתו שאינם יודעים מזור למחלתו ועם כל יום נוסף שחלף, אבדו הקרובים תקוה. ה'חפץ חיים' הקשיב לתלמיד הצעיר ואמר לו שיתן לו עצה בתנאי שלעולם לא יספר על כך לאיש. התלמיד הסכים מיד.

הנחה אותו ה'חפץ חיים' ללכת לתלמיד מסוים המתגורר בעיירה קטנה. ספר לו על מצבך ובקש ברכה אמר ה'חפץ חיים' "הוא יתן לך ברכה ובעזרת ה' יתברך, אתה תחלים".

הצעיר שמע בקול רבו ופנה מיד לאותו תלמיד חכם. הוא המשיך בלמודיו בישיבה ובסופו של דבר עקר מראדן, הקים משפחה וכפי שהודרך, מעולם לא סיפר לאיש אודות מאורעות אלה.

אחרי למעלה מעשרים שנה, חלתה גיסתו של אותו תלמיד במחלה מסתורית ל"ע. עד מהרה נתברר לו שהיא סובלת מאותה מחלה שהוא סבל בעבר, אך הוא לא אמר דבר.

אשתו זכרה שפעם דבר על מחלה מסתורית שסבל ממנה בעבר ובכל פעם שדברה אתו על כך הוא התחמק וסרב לדבר. ככל שניסה לערפל את דבריו לחצה עליו אשתו שידבר בתקוה שסודו יעזור להציל את חיי אחותה. גם אשתו וגם גיסתו הפצירו בו לגלות את אשר קרה לו ואיך נרפא. הוא הסביר להם שזהו סוד שנבצר ממנו לגלותו, אך הן עמדו בשלהן.

לבסוף נחלשה התנגדותו והוא חשב באופן הגיוני שאחרי כל כך הרבה שנים

שהוא כבר מילא אחר אזהרתו של ה'חפץ חיים' יכול הוא לגלות וסיפר לאשתו את אשר קרה לו. הוא סיפר על הופעתו לפני רבו ועל עצתו של הצדיק ללכת אל תלמיד חכם מסוים בעירה קטנה רחוקה מראדן. אשתו וגיסתו נתמלאו תקוה, אולי תהא זו הצלתן. זמן קצר לאחר מכן, החל להרגיש רע. הוא נבהל מאד ואמר לאשתו שעליו לנסוע מיד אל ה'חפץ חיים'.

הוא עשה את הדרך הארוכה בחזרה לראדן אל ה'חפץ חיים' שהיה אז זקן וחלש. ה'חפץ חיים' זכר את פגישתם הישנה והקשיב בשקט לספורו של האיש ואז דבר בשקט ולאט: "הלוואי ויכולתי לעזור לך, אך מה אוכל לעשות? כשהיתה לך המחלה לראשונה, הייתי צעיר וצמתי ארבעים יום עבורך, כדי שתתרפא. היום אני כבר זקן מדי ואינני יכול לצום כמו אז".

לא רק שה'חפץ חיים' צם במשך ארבעים יום עבור תלמיד אחד, אלא שהעמיד את הדברים בצורה כזו שיראה כאילו הודות לברכתו של תלמיד חכם אחר נתרפא.

אלו מנהיגיו של כלל ישראל! "אֲשֶׁרִי הָעַם שָׁכְכָה לוֹ"! (תהילים קמד)

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה קַח לָךְ אֶת יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ וְסִמַּכְתָּ אֶת יָדְךָ עָלָיו וְהֶעַמְדְתָּ אֹתוֹ לְפָנַי אֶלְעֶזֶר הַכֹּהֵן וְלִפְנֵי כָל הָעֵדָה וְצִוִּיתִהּ אֹתוֹ לְעִינֵיהֶם וְנִתְּתָה מֵהוֹדֶךָ עָלָיו לְמַעַן יִשְׁמְעוּ כָל עַדְתְּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (במדבר כז יח-כ)

וכי משום שפני יהושע רק כפני לבנה יש להתביש ולהכלם? הרי מעלתו של יהושע גם היא היתה גדולה מאד, כנאמר: **"וַיְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן מְלֹא רוּחַ חֲכָמָה"** (דברים לד ט).

ה'חפץ חיים' זצ"ל מסביר את הדברים במשל: 'פלוגי שמע שבאחת ממדינות הים נתגלו אוצרות של אבנים טובות יקרות וכל הרוצה יבוא, יחפור ויטול ויתעשר עושר רב. החליט הלה לנסוע, אלא שבקש לו צוותא. פנה לכמה מירידי, סיפר להם את החדשות והציע שיסעו ביחד. כולם סרבו להצטרף אליו מחמת המרחק הרב וטלטולי הדרך, רק אחד הסכים ונתלווה אליו.

כעבור כמה שנים חזרו שניהם עמוסים אבנים יקרות ונתעשרו עושר רב. משראו האחרים מה אירע, נתקנאו בהם קנאה גדולה ונצטערו צער רב שלא הסכימו להתלוות אליהם ולזכות

בעושר גדול. מעין צער זה הצטערו גם זקנים שבאותו דור, משראו כי יהושע שהיה אחד מהם, לא פחות ולא יותר, זכה לגדולה כזו משום שנמצא במקום שיש בו אבנים יקרות, היינו - במחיצתו של משה רבן של כל ישראל, הצטערו על עצמם 'וי וי, הרי גם אנחנו יכולים היינו לשמש את משה רבינו ולזכות בעושר הרב הזה. להגיע למעלה גדולה בנבואה ולחכמה שלמה, כשם שזכה יהושע. ואם לא זכינו לכך, הרי רק אנחנו אשמים בזה' ולכן: **"אוי לה לאותה בוששה, אוי לאותה כלימה"** (בבא בתרא עה). (משלי ה'חפץ חיים' לב).

רעיון זה מובא ביתר הרחבה בספר 'תורה אור' (פרק ט). שם מבחין ה'חפץ חיים' בין **בוששה** לבין **כלימה**. בוששה אינה נגרמת דוקא מכח מעשים שאינם מהוגנים. פעמים שהבוששה באה כאשר עומדים מול מדרגות נשגבות של בני עליה והבוששה מתפרצת מתוך התבוננות ברום מעלת האדם הגדול. על בוששה כגון זו נאמר: שהיא אחד מסימניה של האומה הישראלית.

ענין הכלימה, לעומת זאת, מובנו; שאדם נכלם מדבר שהוא עצמו אשם בו. או שעשה מעשה שלא יעשה. או שתובע עצמו על מעלה מסוימת שמסוגל היה להשיג, אלמלי עצלותו.

וזה מה שאמרו בני אותו הדור: **"אוי לה לאותה בוששה, אוי לאותה כלימה"**. נגד פני משה היו מתבישים, מגודל רוממותו שאין להם שום יחס אליה. אבל מפני יהושע שהיה קרוב למדרגתם וזכה להארת פנים כפני לבנה' על ידי ששימש את משה רבינו, היו נכלמים, שהרי אלולי עצלות שהיתה בהם יכלו אף הם להגיע למדרגתו ולזכות לכבוד הזה.

כך יקרה לכל אדם, אם יתעצל מלעמול בתורה בכל כחו ועל ידי עצלותו יסאר ריק מחלקי התורה שהיה בידו להשיגם כחבריו. כאשר מאור פניהם של חבריו יבהיק למעלה מאור תורתם, תהיה כלימתו רבה מאד ואז כבר לא יהיה בידו לתקן. לאחר ביאת המשיח יתבטל יצר הרע מן הארץ וכל אחד יסאר לעמוד במדרגה אליה הגיע קודם בואו.

על כך התריע שלמה המלך: **"וַיִּזְכָּר אֶת בּוֹרְאָיִךְ בִּימֵי בְּחֹרְתֶיךָ עַד אֲשֶׁר לֹא יָבֹאוּ יְמֵי הָרַעָה וְהִגִּיעוּ שָׁנִים אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵין לִי בְּהֶם חֲפִיץ"** (קהלת יב א). וכתב הרמב"ן: **"אֵין לִי בְּהֶם חֲפִיץ" - 'אלו ימות המשיח, שאין בהם לא זכות ולא חובה'** (דברים ל ו). ■

גנזי המלך' מציג שאלות מעשיות שיש להן מענה בדפים הנלמדים במסגרת 'הדף היומי', עם ביאור 'חברותא'. למותר לציין שאין לסמוך על הנאמר בו לפסיקת הלכה

כהן הנוגע בקבר עכו"ם, מה דינו?

מערכת 'חברותא'
מיוחד ל'גנזי המלך'

הרמב"ם בהלכות טומאת מת: **הקבר, כל זמן שהטומאה בתוכו, מטמא במגע ובאהל כמת, דין תורה.** (פ"ב הט"ו) אם כן, למה לא תהא טומאת קבר של עכו"ם, כטומאת מת עכו"ם עצמו, שמתמא במגע?

והיה אפשר לומר שסכרת הרמב"ם היא, שהרי טומאת קבר לא נאמרה אלא בקבר של מת בלבד, שהוא עצמו מטמא באהל ולא בשאר טומאות, כגון נבילה, שהיא עצמה אינה מטמאה באהל, אלא במגע בלבד ולכן אין לה דין טומאת קבר בכלל. ואם כן, במת עכו"ם, כיון שהוא עצמו אינו מטמא באהל, אעפ"י שהוא עצמו מטמא במגע, מכל מקום קברו אינו מטמא כלל והטומאה של מת עכו"ם אינה בבחינת **'טומאת מת'**, שהרי אינו מטמא באהל ומה שמתמא עכו"ם במגע הוא בבחינת **'טומאת נבילה'**, שאינה מטמאה אלא במגע ואין לה טומאת קבר בכלל!

ואמנם כעין זה כתב 'המשנה למלך': 'בשיטת היראים, שאפילו לפי מי שסובר שאין עכו"ם מטמא באהל אלא מטמא במגע ומשא, בכל זאת לא הוזהרו הכהנים על טומאת מגע שכזו, כי אין הכהן מוזהר אלא בטומאה שמתמאת באהל' (בהלכות אבל ג א).

ואל תתמה על כך, שהרי יש כמה טומאות הנחשבות כטומאה לענין מקדש וקדשיו ובכל זאת הכהן אינו מוזהר עליהן, כגון טומאת שרץ ונבילה. ובספר 'מנחת חנוך' תמה על דברי הרמב"ם הנ"ל: איך מותר לכהן לדרוך ע"ג קברי עכו"ם? והרי כשהכהן דורך על הקבר, הוא נוגע בקבר ומת עכו"ם מטמא במגע?

ותירץ: שדוקא במגע בטומאות הפורשות מן המת עכו"ם מטמא גם כן, אבל קבר עכו"ם, שבאמת הקבר מטמא במגע רק כאשר יש בקבר אהל טפח על טפח ובאין בו פותח טפח על טפח, הנוגע בקבר מן הצדדין טהור. רואים אנו מכך, שהתורה גזרה על הקבר לטמא במגע רק ביש בו צד אהל ואילו קברי עכו"ם, כיון שאין בהם טומאת אהל, אין קברם מטמא כלל, אפילו במגע, **'ומותר לילך על קבריהן'**, כי הקבר שלהם אינו מטמא אף במגע.

אך בתשובת הרמב"ם (הוצאת פריימן) מפורש להדיא שקברי עכו"ם, דינם כמת עכו"ם עצמו ו'מטמא במגע' (סימן רעו). ■

על רשב"י וסוברים שקברי עכו"ם כן **'מטמאין באהל'**, שהרי אברהם אבינו, מבני נח היה.

וכתב על כך ה'נמוקי יוסף': מיהו, אפשר שאפילו לפי הסובר שאין קברי עכו"ם מטמאין, כאן, משום נגיעה הוא שצייין רבי בנאה את מקום המערה. כי אף על פי שאין מטמאין באהל, מכל מקום, הכהן מוזהר על מגעו.

הרי מפורש בדבריו שהכהן מוזהר על מגע קברי עכו"ם אעפ"י שאין מטמאין באהל.

אולם מדברי הרמב"ם: (הל' אבל ג ג) משמע שמסקנת רבינא לחלק בעכו"ם בין טומאת אהל וטומאת מגע אינו אלא לגבי מת עצמו, אבל לגבי קברי עכו"ם - גם

במגע אינם מטמאים! שהרי הרמב"ם: (בהל' טומאת מת א יב - יג) פסק כמסקנת רבינא ביבמות שם, שכתב: **'אחד המת מישראל, או מן העכו"ם, מטמא במגע ובמשא. ואין העכו"ם מטמא באהל.'** הנה, התיר הרמב"ם לכהן לדרוך על קברי עכו"ם.

ולכאורה, כשהכהן דורך על קברי העכו"ם הרי הוא נוגע בקבר? אלא שבזה היה אפשר לידחק ולומר, שכונת הרמב"ם שהכהן אינו דורך על הקבר כשהוא יחף אלא בנעלים, אולם ברמב"ם בפ"ט מהלכות טומאת מת מפורש שאפילו מגע ממש, אין מטמא בקברי עכו"ם, שכתב שם: **'העכו"ם אין להם טומאת קברות הואיל ואין מטמאין באהל. הרי הנוגע בקברו טהור עד שיגע בעצמה של טומאה, או ישאנה'** (הל' טומאת מת ט ד).

אך הדבר טעון הסבר, כיון שטומאת הקבר דינה כטומאת מת עצמו וכלשון

שאלה: האם מותר לכהן לנגוע בקבר מת עכו"ם, לדעת הפוסקים שמת עכו"ם מטמא במגע אבל לא באהל, האם גם קבר עכו"ם מטמא במגע? (בשו"ת 'הר צבי' יו"ד רפד דן בדבר)

תשובה: הגמרא ביבמות פרק 'הבא על יבמתו' מביאה: **'תניא; וכן היה ר"ש בן יוחאי אומר: "קברי עובדי כוכבים אינן מטמאין באהל שנאמר: "וְאַתָּן צִאֲנֵי צִאֲן מִרְעִיתֵי אֲדָם אִתְּם" (יחזקאל לד לא) אתם קרויין "אָדָם" ואין העובדי כוכבים קרויין "אָדָם".'**

ומסקנת רבינא שם: **'נהי דמעטינהו קרא מאטמויי באהל, (הגם שמיעט הכתוב את הגוים מטומאת אהל, שאם האהיל ישראל על קבר גוי הוא אינו נטמא) דכתיב: "אָדָם פִּי יְמוֹת בְּאֵהָל" (במדבר יט יד) (וגוי אינו נקרא אדם ולכן אין המאהיל על קברו נטמא), ממגע ומשא (טומאת מגע בגוי מת, או מטומאת משא שנטמא מי שנושא גוי מת), מי מעיטינהו קרא?! (יבמות סא.)**

ומלשון הגמרא שם: **'שקברי עובדי כוכבים אינן מטמאין באהל'** לכאורה משמע שלא רק גוי מת, אלא גם קברי עכו"ם, רק באהל עליהם הם אינם מטמאים, אבל במגע בהם, הם כן מטמאים. ולשון רש"י שם: **'קברי עכו"ם אין מטמאין באהל' - אין מטמא את המאהיל עליהם.'**

ומסתבר כן, שהרי קבר מת, מטמא כמת עצמו - דין תורה. וכלשון הרמב"ם: **'הקבר, כל זמן שהטומאה בתוכו, מטמא במגע ובאהל כמת, דין תורה.'** (הלכות טומאת מת ב טו). וכיון שדין טומאת קבר הוא כדין טומאת מת עצמו, למה לא יטמא קבר עכו"ם במגע, כדין מת עכו"ם עצמו?

וכן כתב 'הנמוקי יוסף': שקברי עכו"ם רק באהל אינם מטמאים, אבל מטמאים במגע בהם (כ"ב דף נח). שכך כתב שם: על מה שרבי בנאה היה מציין את מערת הקבורה שבמערת המכפלה כדי לידע כמה צריכין הכהנים להרחיק ממנה כשביל להמנע מן הטומאה.

וכתבו המפרשים, שמכאן נראה כמו שיטת רבינו תם שפסק כרבנן החולקים

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

רחוב האדמו"ר מקוצק 41 בני ברק

למבירה ספרי תורה מהודרים

שנכתבו ע"י סופרים מומחים, וראוי שמים בכתב ספרדי, בית יוסף והאר"י

מבצע מיוחד

כל הרוכש ספר תורה עד ראש השנה יקבל ארגז מהודר (או עצי חיים ומעיל)

לפרטים והזמנות נא לפנות לשי

052-80-777-22

כל המעונין לזכות ולהיות שותף בהפצת **420,000** עמודי התורה של 'גנזי המלך' בכל שבוע, יתרום 500 שקלים לע"נ, רפואה, זיווג, הצלחה, פרנסה, זרע חי וקיים וכו' ויקבל פרסום בקוביה כדלעיל.

03-6762226 050-6500666

נופש בן הזמנים עם אוצרות חיים בבית הארחה שדה יואב

בשני מסלולים

מסלול א' מיום ראשון-חמישי 5-9/08/07 (למנינם)

מסלול ב' מיום ראשון-חמישי 12-16/08/07 (למנינם)

- פנסיון מלא
- הרצאות מרתקות
- אומנים
- פעילות עניפה לילדים
- מרחבי דשא גדולים
- בריכת שחיה
- כניסה לחמי יואב
- מתנפחים ועוד...

גלאט כושר משגיח צמוד

לפרטים אוצרות חיים:

050-3131740/1 03-6880091

יעמדו על הברכה

לאו בן אנריקה לנחת רוח והצלחה	אלברטו בן אורנלה שיזכה לחזור בתשובה שלמה
מסעודה בת ליוה לרפואה שלמה	דוד בן דינה לחזרה בתשובה לכל משפחתו
רפואה שלמה לאסתר בת יצחק שעבן	לרפואת טיטה בת חסיבה
רפואה שלמה לנריה בן אורית חסיד	פרנסה ברוח בעסק החדש לאליהו ונירית בוחניק
מירב בת אביבה מיכאל בן חנה אידל לבריאות והצלחה	מיטל בת זהבה לזווג הגון במהרה, כריאות פרנסה ושלום בית
גי'ולינו בן רינה לברכה והצלחה למשפחתו	מארוק בן אלידה שמירה מכל נזק והצלחה במעשה ידיו
פאבריציו בן פראנקו לחזרה בתשובה שלמה	ליאור בן סימון זוכה לחזור בתשובה שלמה עם משפחתו ולחזור לארץ
אמנואל בן סאנדרה ומיכאל בן וירג'ינה לברכה והצלחה	דוד בן רחל לחזרה בתשובה וזווג הגון
	דוד בן רינה שיזכה להרביק לאמת עם משפחתו

מרפאת שיניים שן וחסד

נוסד בשנת 1982

כתר חרסינה 570 ש"ח

שתל 490 ש"ח

תותבת 590 ש"ח

תותבת גמישות ללא וויס 2.990 ש"ח

ישור שיניים החל מ-4.800 ש"ח

ר' רבי עקיבא 44 ב"ב פינת הרב קוק

03-5794757 052-8448443

כולם עוברים ל-CD/DVD/MP3

מבצע עד גמר המלאי

של כל קלטות הוידאו וקלטות הטייפ

של הרב אמנון יצחק

במחיר חיסול

בין התאריכים 12/07/07 - 27/06/07

כל הקודם זוכה!

'שופר' ארגון להפצת יהדות
רח' מתתיהו 10 בני ברק
טלפון להזמנת כמויות
03-6777779
התשלום באשראי בלבד

2 ש"ח

5 ש"ח